

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1135/2023
17.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Миленко Тодоресков, адвокат из ..., против тужене Средње техничке школе Сомбор из Сомбора, коју заступа Правобранилаштво Аутономне покрајине Војводине, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 4588/22 од 06.12.2022. године, у седници која је одржана дана 17.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 4588/22 од 06.12.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 432/21 од 15.07.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужилји исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.03.2018. године до 31.08.2020. године износ од 83.419,00 динара, са законском затезном каматом од 14.07.2021. године до исплате, као и износ од 16,716,24 динара на име посебно обрачунате законске затезне камате до 13.07.2021. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужилји исплати на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.03.2018. године до 31.08.2020. године износ од 68.244,56 динара, са законском затезном каматом од 14.07.2021. године до исплате, као и износ од 12.994,78 динара на име посебно обрачунате законске затезне камате до 13.07.2021. године. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужилји надокнади трошкове парничног поступка у износу од 65.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж1 4588/22 од 06.12.2022. године, ставом првим изреке, усвојио жалбу тужене и пресуду Основног суда у Сомбору П1 432/21 од 15.07.2022. године преиначио, тако што је одбио тужбени захтев тужиле да се

обавезе тужена да тужиљи исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.03.2018. године до 31.08.2020. године износ од 83.419,00 динара, са законском затезном каматом од 14.07.2021. године до исплате, као и износ од 16,716,24 динара на име посебно обрачунате законске затезне камате до 13.07.2021. године, као на име регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.03.2018. године до 31.08.2020. године износ од 68.244,56 динара, са законском затезном каматом од 14.07.2021. године до исплате, као и износ од 12.994,78 динара на име посебно обрачунате законске затезне камате до 13.07.2021. године. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда и у делу одлуке о трошковима поступка, тако што је одбијен захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка са припадајућом каматом и обавезана тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 9.000,00 динара, са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и нашао да је ревизија тужиље неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у утуженом периоду била запослена код тужене на радном месту ... са утврђеним коефицијентом за обрачун плате од 6,30. Тужена је тужиљи обрачунавала плату тако што је коефицијент радног места множен са прописаном основицом за дати месец. Како је тако добијени износ основне плате тужиље за сваки месец спорног периода био нижи од износа минималне зараде, тужиљи је сваког месеца вршена корекција плате до износа минималне зараде и исплаћивана јој је плата у висини минималне зараде. У спорном периоду, у обрачунским листама плате тужиље нису исказане као посебна ставка накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Висина потраживања тужиље утврђена је из налаза и мишљења судског вештака економско – финансијске струке, спрам важећих колективних уговора у Републици Србији у спорном периоду, којим је предвиђена накнада трошкова за исхрану у току рада у висини од 250,00 динара бруто по дану, а накнада трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора у висини од 1/12 минималне зараде месечно.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбене захтеве тужиље усвојио и тужену обавезао да јој исплати тражене накнаде у износима утврђеним вештачењем. По мишљењу првостепеног суда у износу минималне зараде по дефиницији из члана 111. Закона о раду не може да буде садржана накнада потраживаних трошкова, због чега је тужена дужна да тужиљи те трошкове исплати у износу потврђеним вештачењем.

Другостепени суд је становишта да су ове накнаде у складу са одредбом члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама тужиљи биле урачунате у коефицијент и исплаћене кроз плату. Из наведених разлога, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбене захтеве тужиље, као неосноване.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. тог закона, коефицијент плате изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему и садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Законом о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. те уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. који се примењује на запослене у основном образовању.

Одредбом члана 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду, прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог и за исхрану у току рада, ако послодавац то право није обезбедио на други начин и на регрес за коришћење годишњег одмора. При том, висина трошкова исхране у току рада мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у јавним службама, ако законом није другачије одређено (члан 2. став 2.).

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 92/20) одређује елементе за утврђивање плате, тако што прописује да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са Законом, а уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на наведени начин, исплаћује се у висини минималне зараде (члан 20. ст. 1. и 2.).

Тужилџа је запослена у школи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само у случају када посебним законом, положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, произлази да та одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду, при чему и Посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено њихово право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15), а важећим Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама утврђено је право запослених на исплату плата у висини минималне зараде, али не и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запосленима који примају плату у висини минималне зараде.

С обзиром да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса у утуженом периоду тужилџи исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њене плате, то тужилџи не припада право на додатну исплату потраживаних накнаде, без обзира на чињеницу да је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

По становишту овог суда, кад не постоји важећи општи акт који предвиђа право запослених на исплату наведених накнада и при изричитој законској одредби да су те накнаде садржане у коефицијенту за обрачун плата, тужилџи као запосленој у јавној служби не припада право на ове накнаде у виду самосталног потраживања. Из тих разлога се наводима ревизије тужилџе неосновано побија правилна примена материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, 154. и 165. став 2. Закона парничном поступку.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона парничном поступку.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић